

Resilienssi ja kiertotalous

Samuli Patala

Apulaisprofessori, Aalto Yliopisto

26.01.2020

The Economist INTELLIGENCE UNIT PERSPECTIVES

Technology & Innovation Financial services Healthcare Strategy and

Strategy & Leadership

Organisational resilience

December 02, 2015

in t f e

SPONSORED BY

bsi.

Building an enduring enterprise

Today's headlines are filled with cautionary tales of world-class companies. Volkswagen's reputation was severely damaged by an accounting irregularities that led to the resignation of its CEO,

Kestämmekö koronakriisin? Nyt Suomen pitäisi olla valistuneesti itseks

Nyt on syytä helpottaa Etelä-Euroopan taloudellista ahdinkoa. Kyse ei ole hyväntekeväisyydestä vaan valistuneesta itsekkyydestä.

Sixten Korkman
5.5.2020 2:00 | Päivitetty 5.5.2020 6:22

YHTEISKUNTATIETEIDEN muotisoja on resilienssi, joka Kielitoimiston sanakirjan mukaan on kyky pysyä toimintakykyisenä vaikeissa muutostilanteissa ja palautua niistä.

Yksilötason metafora on kanveisiin lyöty nyrkkeilijä, joka pomppaa ylös ja jatkaa ottelua. Hänessä on resilienssiä. Entä koronaviruskriisistä ja talouden romahduksesta kärsivä

RESILIENCE The New York Times

WELL

Resilience

What we can learn about troubled times from history and personal experiences.

Don't Grieve Alone. Reach Out.

Resilienssi

- Resilienssi tarkoittaa jonkin systeemin kykyä selvitä ulkoisista shokeista ja palautua tasapainotilaan
- Käytetään monella tasolla: yksilö, organisaatio, sosio-ekologinen systeemi

Resilienssi <-> Tehokkuus

- Resilienssi tavoitteet ovat usein ristiriidassa tehokkuusajattelun kanssa
- Esimerkki: ylijäämän poisto toimitusketjuista voi heikentää resilienssiä

Harvard
Business
Review

Competitive Strategy

The High Price of Efficiency

Eliminating waste is the holy grail of management science—but overemphasizing it leads to a host of problems. Companies should pay just as much attention to resilience. by Roger L. Martin

From the Magazine (January–February 2019)

Martin, R., Jacob Greenspon, and Darren Karn. "Rethinking efficiency." *Harvard Business Review* 97 (2019): 1-41.

Resilienssin kasvattaminen

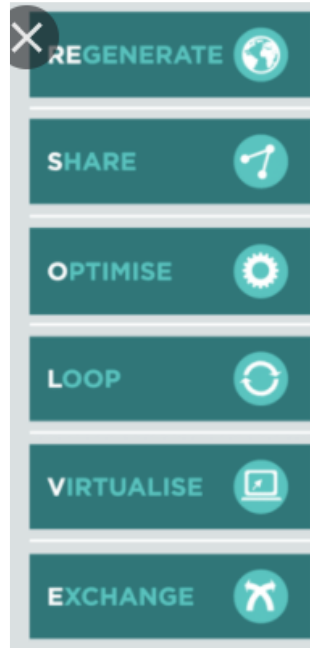
- Diversiteetin kasvattaminen

- Työn järjestäminen resilienssiä tukevaksi

Kiertotalous ja resilienssi

- Monet kiertotalouden periaatteista keskittyvät materiaalitehokkuuden parantamiseen - Mikä vaikutus resilienssiin?
- **“The Covid-19 recovery requires a resilient circular economy” (EMF, 2020)**
- Esimerkkejä:
 - Kierrätys voi parantaa resilienssiä ekosysteemeissä jos uusiomateriaalien käyttö vähenee, mutta vaarana rebound-effekti
 - Kierrätysmateriaalin käyttö uusiomateriaalin rinnalla voi yksinkertaistaa toimitusketjuja
 - Virtualisointi voi kasvattaa resilienssiä, mutta voi johtaa myös keskittyneeseen alustatalouteen

Miten
resilienssiä
voitaisiin
huomioida
kiertotalouden
suunnittelussa?

1. Suuruuden ekonomiasta laajuuden ekonomiaan (economies of scope)
2. Kiertotalouden polysentrinen hallinto voi parantaa systeemin resilienssiä

Suuruuden ekonomiasta laajuuden ekonomiaan

Kiertotaloudessa voidaan edistää kestävien tuotealustojen (sustainable product platform) syntymistä (Unruh, 2018)

Liiketoiminnan kasvu voi syntyä synergioista eri tuotteiden välillä sen sijasta että tavoitellaan skaalaetuja yhdessä tuotteessa

Polysentrinen hallinto

- **Polysentrinen hallinto**- viittaa hallintomuotoon, jossa useat yksityiset ja julkiset sektorit tekevät monitasoista yhteistyötä kollektiviisten tavoitteiden hyväksi. (Ostrom, 2014)
- Kiertotaloudessa tämä voi tarkoittaa esimerkiksi uudenlaisia tapoja jakaa tietoja ja monipuolisia hallintomekanismeja (Patala et al. 2018)

- Ostrom, Elinor. 2010. "Beyond Markets and States: Polycentric Governance of Complex Economic Systems." *American Economic Review*, 100 (3): 641-72.
- Patala, S., Albareda, L., Halme, M. Understanding the principles of polycentric governance in circular economy practices. *Academy of Management 2018 Best paper proceedings*

Resilienssi kiertotalous tekstiilialalla?

- Esimerkki: Patagonia
- Voivatko upcycling -kyvykkyydet parantaa myös tuotannon joustavuutta ja siten resilienssiä?

Loppupäätelmiä

- Miten resilienssin tavoitteet voidaan nostaa yhtä vahvaksi tehokkuustavoitteiden kanssa?
 - Mitä se vaatii yrityksiltä?
 - Poisoppiminen tehokkuuden ajattelun dominanssista
 - Resilienssin kasvattamien omalla toimialalla